

Vana lugu, mis tänagi tunnetel heliseb

• 26. märtsil esietendub Estonia Teatris Johann Straussi "Mustlasparun" •

See on ... lugu NOOREST MEHEST, kes juba väeti lapsena pidi maha jätma kodumaad, aastakümnete möödudes isade maale naasma, et tagasi saada talle kuuluvad maad ja varad.

...lugu AR-R-R-MASTUSEST. Võitlusest selle nimel ja eest. Aastakümneid tagasi kaotatud ja jälleleitud ar-r-r-mastusest. Lisaks ka veel kirglikust, jäägitust, fanaatilisest... jne. ar-r-r-mastusest. Mis sest, et sigade vastul!

...lugu sõdade keerises kaduma läinud TÛTREKESEST, kes imekauniks neiuks sirgununa isa üles leiab ja krahvitütteks osutub.

...lugu peidetud ja ülesleitud VARANDUSEST, mis kodumaale raskel tunnil kõhklemata isamaa altarile ohverdatakse.

...lugu pahatahtlikest, avalikest, varjatuist... jne. INT-RIIGIDEST isamaa nimel. Võimu kõrgustes olemisest ja allavarisemisest ei kellekski-millekski.

Nõnda tutvustab "Mustlasparunit" selle lavaleseadja ENDRIK KERGE. Mare Põldmäe rääkis aga eile Estonia Teatri Talveaias tomunud tutvustamisel järgmist:

"Johann Straussi koomiline ooper "Mustlasparun" tuli esimest korda lavale 1885. aastal Theater an der Wien'is. "Mustlasparuni" originaal-žanrimääratlus on koo-

miline ooper, ehkki me oleme harjunud seda operetiks pidama. Strauss oli tollal juba tunnustatud helilooja, kui ta kirjutas opereti Mór Jókai novelli järgi. 1883. aasta lõpus oli Strauss Budapestis, kus tuli lavale tema operett "Uus sõda", mida ta ise juhatas. Seal tutvus ta Mór Jókai-ga, kellelt tellis uue opereti libreto. Jókai kirjutas ka alguses libreto ise. Novell erineb operetist muudugi tunduvalt.

Jókai libreto ei tulnud eriti dramaturgiline, tema novelli intriig oli tunduvalt sügavamalt poliitiline ning seal oli rohkem kõrvalliine. Lavateos on üles ehitatud emotsioonidele, isegi äärmuslikele emotsioonidele. Ühelt poolt läbib operetti mustlasromantika, teisalt lisandub aga tugev poliitiline joon — tegevus toimub ajal, mil kogu Euroopas püütakse kärpida Habsburgide suguvõsa laia

mõjuvõimu.

Hiljem tehti "Mustlasparunit" mitmel korral ümber. Mitte ainult libretot, mille lõpuks vormistas Ignaz Schnitzer, vaid ka süžeed, mille poliitiliseks intriigiks kujunes ungarlaste vabadusvõitlus türklaste vastu. Kui operett 1885. aastal lavale jõudis, ootas Strauss, et puhkeb skandaal. Ta arvestas valesi, sest operett võeti kõigi ringkondade poolt väga

• "Mustlasparuni" lavaleseadja ENDRIK KERGE.

• VÄINO PUURA (Sandor Barinkay) ja NADIA KUREM (mustlasneiu Saffi).

hästi vastu. Parajasti sel ajal oli Austrias vastu võetud üldine sõjaväekohustus. Kuna "Mustlasparunis" on väga olulisel kohal ülistus võidukale sõjakäigule, siis sellesse aega sobis teos väga hästi."

Endrik Kerge ütles, et publik vajab praegu ilusat, mõnusat ja poliitikavaba lavateost, milleks "Mustlasparun" oli just sobiv, täpsustades samas, et poliitikavaba ei tähenda veel, et seal üldse poliitikat ei ole.

Dirigentideks on Arvo Volmer ja Tarmo Leintamm, kunstnik Georg Sander, koormeister Anne Dorbek, kontsermeistrid Ülla Millistfer ja Jaanus Juul, II vaatuse tantsu seade on Heino Aassalult, lavastaja assistent Tiit Tralla. Asjaosalisi ning osatäitjaid on hulgalt ning teisigi, ärgu nad pahaks pangu, et siinkohal kõiki üles

VAMBOLA SALUPUU fotod lugeda ei jõua. Eile

Estonia Talveaias toimunud "Mustlasparuni" tutvustamisel laulsid Väino Puura (Sandor Barinkay, võõrsilt kodumaale saabunud pagulane) ja Nadia Kurem (mustlasneiu Saffi). Viimasele on see ka ühtlasi esimene kord operetis laulda. "Mustlasparun", Johann Strauss juuniori imekauni muusikaga lugu heliseb üle saja aasta tagasi looduna tänagi meie tunnetel ning küllap teeb seda ka siis, kui meid enam pole, ent meie lapsed ja lapselapsed suureks sirgunuina omakorda teatrisse "Mustlasparunit" kuulama-vaatama tulevad. Nõnda lõpetab oma pöördumise vaatajate poole "mõnusat vaatamist soovides, Teie alandlik teener ja "Mustlasparuni" lavaleseadja" Endrik Kerge.

ANNIKA KOPPEL